

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові кадри

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 15 (714).

Вівторок, 8 травня 1962 р.

Ціна 2 коп.

„ПРАВДА“ І ОДЕСА

Травень 1912 року... Не чути шуму машин заводів РОПІТ, Новоросійського, Белліно-Фендеріх і багатьох інших підприємств Одеси. Масові страйки робітників розповсюджувались по країні, втягували в активну революційну боротьбу проти царизму сотні тисяч людей. «...а навкруги, — писав В. І. Ленін, — горючий матеріал найлютішого озлоблення, нечуваних мук голоду, безпросвітної сваволі, безсоромної, цинічної наруги над «мужиком», над нижнім чином». В таку епоху 5 травня 1912 р. яскравою зіркою зійшла газета «Правда». Зійшла, щоб просвіщати, організувати, об'єднувати і вести за собою на рішучий бій з поміщиками та буржуазією мільйонні маси робітників і селян, щоб освітлювати цю боротьбу своїм правдивим і подум'яним словом.

Уже в другому номері «Правда» повідомляла про страйковий рух одеських робітників, а згодом вона з'явилась в Одесі. Робітники Одеси з захопленням зустріли вихід «Правди». Кожний номер газети ставав предметом детального обговорення під час зустрічей, бесід і взаємних відвідин товаришів. Одеська організація РСДРП одним з найважливіших завдань своєї партійної роботи вважала розповсюдження газети.

Незважаючи на жорстокі переслідування поліції, більшовики Одеси організували розповсюдження газети через профспілки, робітниче кооперативне товариство «Бережливість» і навіть через деякі офіційні газетні кіоски.

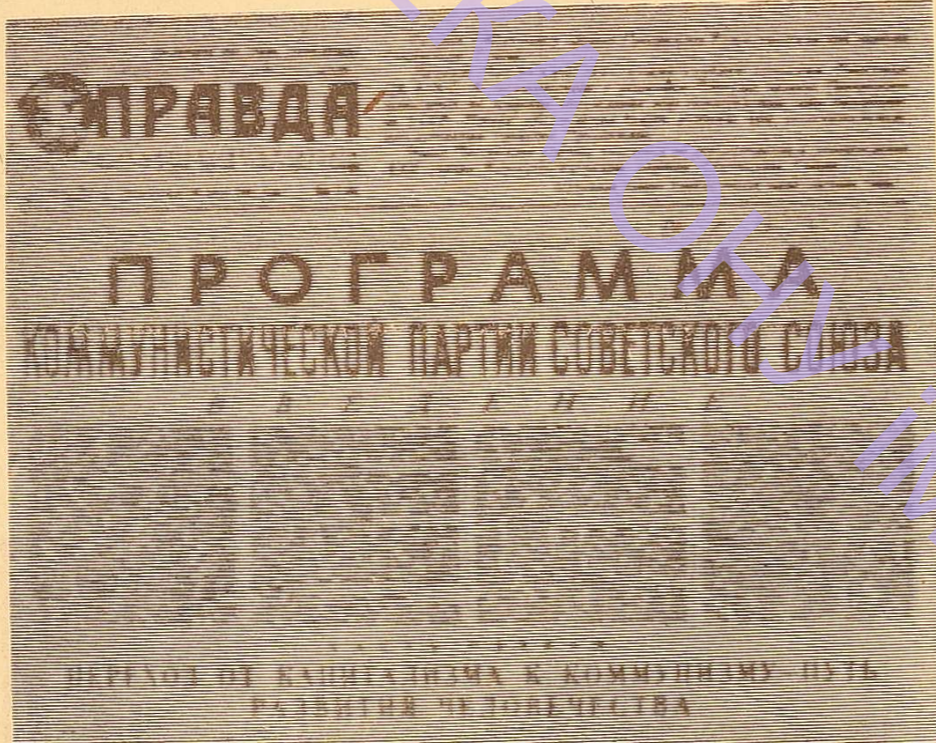
Найбільша частина тиражу «Правди», який поступав до Оде-

си, направлялась для розповсюдження в кіоски на Прохорівській, Новосельській та Тираспольській вулицях. В організації газетних кіосків більшовики вдавалися до різних хитрощів, щоб обдурити поліцію. Так, газетний кіоск на Прохорівській був створений за завданням партійної організації слюсарем одеських головних залізничних майстерень А. І. Козерюком, який змушений був для цього формально вступити до чорносопного «Союзу російського народу».

В середньому газета розходила в Одесі тисячним тиражем, значно більше, ніж в інших містах Украї-

ни. Попит на газету в Одесі був дуже великим. Більшовики всілякими засобами збільшували кількість екземплярів «Правди», розповсюджуваних в Одесі, відкрито боролась за її легалізацію. Більшовицькі сили Одеси з літа 1912 року і майже до осені 1913 р. були в деякій мірі розпорошені внаслідок спустошливих арештів. Ряд партійних груп, осередків існували і діяли роз'єднано. «Правда» стала для них організуючим і керівним органом, допомогла об'єднатися. Відповідаючи на всі злободенні питання революційної тактики, «Правда» спрямовувала практичну діяльність тих розрізнених робітничих груп і більшовицьких гурт-

(Закінчення на 2-й стор.).

В Комітеті ЛКСМУ

За активну участь в роботі редакції «За наукові кадри», а також в редколегії факультетської стінної преси комітет комсомолу ОДУ нагородив почесними грамотами:

Ларису Ізрайлеву, Галину Кузину, Рудольфа Ісаханова, Анатолія Качана (філфак), Леоніда Майорова, Ірину Фурманову, Валерія Жа-

бокрицького (істфак); Таню Агафонову, Людмилу Торосиненко (хімфак); Євгенія Мешкова (геофак); В. В. Сердюка (фізфак); Лідію Пігалеу, Катерину Шванюк, Олега Мужаловського (факультет іноземних мов), Лідію Фролову (біофак), Нілу Ковтун (мехмат).

ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ ПРЕСИ

Щороку п'ятого травня радянський народ відзначає День преси, але цього року День преси особливий, ювілейний: півстоліття тому вийшов у світ перший номер «Правди», а через кілька тижнів ми прочитаємо 16-тисячний номер славетної газети.

П'ятдесят років тому «Правда» була майже єдиною газетою комуністів у Росії, а тепер до радянських людей доносить правду життя не лише газета-ювіляр, а й сотні її молодших сестер — центральні, республіканські, обласні та районні газети.

На всіх етапах життя радянського народу наша преса була однією з тих активних сил, що мобілізувала людей на виконання найважливіших завдань часу — на боротьбу з іноземними інтервентами та внутрішньою контрреволюцією в роки громадянської війни, на соціалістичну індустріалізацію та колективізацію в роки довоєнних п'ятирічок, на розгром німецько-фашистських загарбників у роки Великої Вітчизняної війни, на відбудову і дальший бурхливий розвиток народного господарства країни в післявоєнні роки. І в наші дні радянська преса є «засобом проведення політики держави» (М. С. Хрущов); вона надихає радянських людей на створення матеріально-технічної бази комунізму, вона є найактивнішою силою в боротьбі за збереження миру в усьому світі, у боротьбі проти паліїв нової війни, у вихованні трудящих в дусі комунізму.

Хоча наша скромна багатотиражка «За наукові кадри» ще дуже молода, і хоча ще не так скоро, дорогі читачі, ви триматимете в руках ювілейний тисячний номер її, але нагадаємо, що давно вже посивіли ті, хто, будучи студентом, прочитав у свій час перший номер цієї маленької газети. Хочеться думати, що й наша багатотиражка є активною силою, яка в оперативній замітці підносить краших людей, намагається висвітлювати на своїх сторінках багатогранне життя нашого невеликого колективу.

Багатотиражка «За наукові кадри» від імені всього колективу Одеського державного університету імені І. І. Мечникова поздоровляє з п'ятдесятиріччям нашого славного ювіляра — газету «Правда»!

Поздоровляємо з ювілейним Днем преси і наших колег — стіннівки факультетів, установ і газети радянських університетів та інститутів!

На першотравневій демонстрації.

Фото П. Дутка.

Перший номер

Це було в Одесі влітку 1912 року. Я працював на одному із заводів і був членом підпільної групи, до якої входили передові робітники — члени одеської підпільної соціал-демократичної партії.

Ми зібралися на збори, про які нас попередив керівник групи і яких ми чекали з особливим нетерпінням, не знаючи, для чого нас скликано. В урочистій тиші керівник групи оголосив, що прибув перший номер газети «Правда» і що його зараз ми будемо читати.

Я почав читати. Всі присутні слухали з величезною увагою, ставили питання, на які ми загальними зусиллями давали відповідь. Так непомітно прочитали всю газету.

Потім ми часто збиралися, читали все нові й нові номери «Правди», і багато на що у нас відкривалися очі. Газета вчила нас розуміти навколишні події.

М. ГЕНЦЛЕР,
найстаріший робкор Одеси,
пенсіонер.

В ЖИТТІ кожної людини найщирішим другом і порадником є ленінська «Правда». Вона —

НАЙВИЩИЙ ДОРОГОВКАЗ

Хмельницький» і «В степах України». Увагу газети привернув глибоко

твори радянської літератури.

Розвиткові української радянської літератури, характеристиці творчості провідних письменників, аналізу окремих літературних явищ газета «Правда» присвячує ряд передових, редакційних та літературно-критичних статей. В них дано високу і справедливу оцінку загальним успіхам української радянської літератури, розкрито ідейний зміст і художню майстерність найвидатніших творів української радянської літератури. Газета «Правда» систематично друкує твори українських письменників українською мовою та в перекладах, надає свої сторінки для публіцистичних виступів. Матеріали «Правди» про українську радянську літературу мають вирішальне значення для дальшого її розвитку, вони спрямовують творчу діяльність і письменників, і літературних критиків.

«Правда» — душа радянського народу, совість і гордість радянського митця, найвищий дороговказ кожного письменника і громадянина.

Ів. ДУЗЬ

голос і совість народу, невтомний вихователь і мудрий вчитель, чуйний і вимогливий критик. Громадський діяч і рядовий боєць семирічки, вчений та «інженер людських душ», металург із далеких заокеанських штатів та бірманський селянин звиряють їй свої думи і почуття, радості та болі, на її сторінках знаходять відповідь на найважливіші питання нашого життя. Світлий образ Володимира Ілліча, що вінчає першу сторінку газети, творчий дух і геній вождя, що відбитий в її матеріалах, щоденно промовляють до народу, кличуть до нових перемог.

Особливо рідна, близька і дорога «Правда» радянським письменникам. Це найвищий дороговказ, взірць життєвої мудрості та простоти, революційної думки і волі народних мас. Ленінська «Правда» — це ленінська правда. Вона є тим найвищим критерієм оцінки нашої дійсності і художньої творчості, є тим найглибшим джерелом натхнення, яке дає снагу і силу, озброює тверезим розумінням життя і світлою перспективою.

«Я люблю «Правду» за те, що вона найвищий дороговказ для мене, поета і літературного робітника... Я знаю, що правдивий докір «Правди» буде для мене в сто разів цінніший, ніж неправдиві похвали близькозорих друзів: — «Правдою» починається мій день. Вірю, що правдою — при допомозі «Правди» — органа великої більшовицької партії, рупора великої сім'ї радянських народів, газети, грім якої гримить на весь світ, вірю, що правдою і в світлі правди я зустріну вечір свого життя. «Правда» — не тільки газета. «Правда» — це совість, це душа великого радянського народу», — чистосердно писав М. Рильський.

В цих щирих зізнаннях поета сконденсовані слова високої подяки радянських митців ленінській «Правді». До голосу М. Рильського прилучають свої почуття російські письменники О. Фадєєв та П. Павленко, Г. Караваєва та Л. Леонов, поети М. Асєєв та М. Тихонов, білоруські митці Янка Купала та Максим Танк, вірменський поет Аветік Ісаакян та низка інших митців Радянського Союзу.

В одній із своїх заміток російський письменник Павло Павленко широко писав, що йому, як літератору, газета «Правда» дала тверду і ясну позицію в питаннях літератури, виховала почуття подвійної відповідальності за мистецтво. Російський поет М. Тихонов, розповідаючи про історію написання поеми «Кіров з нами», говорив, що суворі рядки «Правди», справді епічний опис боротьби проти фашистської навали і конкретна дійсність облоги Ленінграда зумовили оптимізм, героїку та простоту твору.

Надзвичайною теплою і щирістю сповнені висловлювання про газету «Правда» українських радянських письменників. І це цілком зрозуміло. Весь великий і славний шлях «Правди» позначений невтомним піклуванням про збереження української класичної спадщини, турботою про розвиток соціалістичної змістом, національної формою української радянської літератури.

Газета «Правда», починаючи з перших днів свого існування, взяла під сильну охорону спадщину Т. Г.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

СТОР. 2. 8 ТРАВНЯ 1962 Р.

Шевченка. Вона розкрила суспільно-революційне значення творів великого Кобзаря, показала їх народність і художню цінність. «Правда» високо оцінила життєвий подвиг Лесі Українки, назвавши її «другом робітників», познайомила широкого читача з творами М. Коцюбинського та І. Франка, В. Стефаніка, П. Мирного та П. Грабовського. Разом з тим «Правда» вела рішучу боротьбу з антинародною, буржуазно-націоналістичною літературою, викриваючи її ідейну бідність та художню неспроможність.

В передових та редакційних статтях, в літературно-критичних та публіцистичних виступах М. Горького та О. Серафимовича, О. Фадєєва та В. Кіпотіна, ряду письменників України та Білорусії газета підносила питання розвитку національних літератур, їх єднання і взаємозбагачення, їх творчого методу. «Правда» пише про діяльність літературних організацій України, стежить за ходом літературних дискусій, висвітлює роботу Першого Всеукраїнського з'їзду пролетарських письменників (січень 1927 р.), рядом статей викриває хвилювізм.

Показовим є участь «Правди» в організації та проведенні Тижня української літератури в Москві (січень—лютий 1929 р.). Статті, кореспонденції та інформації мобілізували увагу літературної громадськості навколо питань російсько-українського літературного єднання, викривали ворожі прояви, накресливали шляхи найтіснішого зближення культур.

Надзвичайно цінними для дальшого розвитку української літератури були виступи на сторінках «Правди» Максима Горького. Його статті «Історія фабрик і заводів», «Історія молодої людини», «З ким ви, майстри культури?» та ряд інших були прекрасною школою виховання радянського письменника.

Матеріали газети «Правда» допомогли українській письменницькій громадськості розгромити український буржуазний націоналізм, визначили місце письменників у класовій боротьбі та в літературному процесі. Газета «Правда» вивела українську радянську літературу на широкий шлях служіння народові. Вона допомогла українським митцям утвердитись на позиціях соціалістичного реалізму.

З перших післяреволюційних днів «Правда» залучає до співробітництва кращих художників слова. На її сторінках з'являються

пісні революції Івана Кулика, публіцистичні виступи Івана Ле та Ів. Микитенка, друкуються твори П. Тичини та М. Рильського, Ю. Яновського та Остапа Вишні, Я. Галана та Ст. Олійника, Олеся Гончара і В. Сосюри. В роки Великої Вітчизняної війни «Правда» надрукувала повний текст п'єси О. Корнійчука «Фронт», дала їй високу оцінку.

Факт друкування українських письменників на сторінках «Правди» є надзвичайно багатомовним. Він окрилює митців, підносить їх творчий дух.

Павло Тичина після опублікування в «Правді» поезії «Партія веде», після відзначення цього твору в передовій статті писав, що цим самим газета «начебто на руках материнських підняла мене вгору і поставила на вищий щабель життя».

На сторінках «Правди» знайшли високу оцінку талановиті п'єси О. Корнійчука «Загібель ескадри» та «Платон Кречет», «Богдан

новаторський твір Івана Кочерги «Майстри часу» та драматургія Ів. Микитенка. Позитивно відгукнулася «Правда» на збірку М. Рильського «Літо», поему М. Бажана «Безсмертя», роман Ю. Яновського «Вершники» та О. Дєсняка «Дєсну перейшли батальйони». Політичні памфлети Я. Галана та гуморески Остапа Вишні визначилися як своєрідне і неповторне явище радянської літератури. «Правда» відкрила і високо піднесла талант видатних українських прозаїків Олеся Гончара та Михайла Стельмаха.

Високо підносячи кращі надбаня української радянської літератури, ведучи боротьбу за реалізм та народність, «Правда» непримиренно бореться проти найменших проявів спотворити нашу соціалістичну дійсність, проти спроб викривити образи радянських людей, подати їх збідненими, безініціативними. Газета «Правда» веде боротьбу проти тих критиків, які прагнуть звести наклеп на кращі

„ПРАВДА“ І ОДЕСА

(Закінчення).

ків, які без цього нерідко обмежувалися різними теоретичними суперечками. Для багатьох одеських робітників «Правда» стала своєрідною підготовчою школою, через яку вони вступили до рядів більшовицької партії.

«Правда» багато допомагала одеським робітникам і більшовикам у боротьбі з меншовиками — ліквідаторами та іншими опортуністами. Читаючи «Правду», одеські робітники перш за все цікавилися передовими статтями, в яких визначалась політична лінія і такти-

ка більшовицької партії і ставилися практичні завдання революційної боротьби; звітами про виступи більшовицьких депутатів у IV Державній думі, полемікою більшовиків з меншовиками, ходом якої викривалась антинародна суть меншовизму і на прикладі якої можна було вчитися принципів більшовицької політики, уникати помилкових ухилів, виховувати класову пильність і непримиренність до ворогів робітничого класу. Робітників Одеси цікавили і кореспонденції з різних областей Росії, з фабрик і заводів про страйкову боротьбу. Ці вісті піднімали бой-

Свіжа газета.

Фотоєтюд А. Станчева.

ВАЖЛИВЕ ПИТАННЯ

Нещодавно вийшла з друку книга доктора історичних наук О. М. Шнітмана «Большевистская газета «Правда» і болгарское рабочее движение 1912—1914 гг.», присвячена 50-річчю ленінської газети «Правда».

Газета «Правда» пропагуючи на своїх сторінках ідеї пролетарського інтернаціоналізму, висвітлювала на своїх сторінках не лише революційний рух в Росії, а й міжнародний робітничий рух. Віковічна дружба російського і болгарського народів завжди привертала увагу істориків. Однак питання про вплив «Правди» на революційний рух в Болгарії, про зв'язок В. І. Леніна з болгарськими більшовиками до виходу праці О. М. Шнітмана не було висвітлено ні в радянській, ні в болгарській історичній літературі.

На основі численних ленінських творів, матеріалів більшовицької газети «Правда», «Звезда», видання болгарських марксистів — газети «Работнически вестник», журналу «Ново время» та інших архівних матеріалів автор робить ряд цікавих висновків і припущень про належність В. І. Леніну 22 статей, опублікованих в «Правді», в яких вказувалось на необхідність революційного шляху звільнення балканських народів від турецького поневолення, ліквідації феодальних пут. Більшовики на чолі з В. І. Леніном викривали через газету ім-

періалістичних хижаків та їх соціал-демократичних лакеїв, які намагалися використати балканські війни для розв'язання світових воєн. В. І. Ленін дуже цікавився антивоєнною діяльністю тісняків серед солдатів в період балканських воєн.

О. М. Шнітман намагається довести авторство В. І. Леніна 2 опублікованих в «Правді» матеріалів: «Після другої балканської війни» та інформації з Циммервальдської конференції. Докази його логічні, переконливі. В. І. Ленін був душею газети «Правда». Із 646 статей, надрукованих в ній з 22 квітня 1912 р. по 8 липня 1918 р., 270 належать перу Ілліча. «Я писав до цієї газети майже щоденно із Кракова», — повідомляє він.

Газета мала великий вплив на розвиток революційного руху в Болгарії. Матеріали «Правди» використовували болгарські марксистки. Газета широко розповсюджувалась в Болгарії і одержала високу оцінку болгарських революціонерів.

Безсумнівно, в праці О. Шнітмана радянський читач знайде цікавий і повчальний матеріал. І ця праця послужить дальшому зміцненню радянсько-болгарської дружби.

Доктор історичних наук
І. В. ГАНЕВИЧ,
кандидат історичних наук
доц. А. П. ІВАНОВ.

вий настрої і зміцнювали впевненість в тому, що правдистів багато, що їх ряди зростають, що боротьба одеських робітників — це частина загальної боротьби за свободу всього пролетаріату Росії. Сила більшовицької «Правди» полягала в тісному зв'язку з широкими робітничими масами, які гаряче і безмежно її підтримували. Робітничі Одеса теж мала своїх кореспондентів у «Правді». Партійна організація дбайливо виховувала робкорів. Одеські більшовики добре пам'ятали поради В. І. Леніна, який ще в 1909 році, направляючи із Парижа в Одесу на партійну роботу більшовика-одесита В. А. Дьогтя, вказував на велике значення робітничих кореспонденцій. «Я помню, — писав Володимир Дьоготь, — як Ільич особливо підкреслював важність робочої кореспонденції. Он говорив: пусть рабочие даже пишут каракулями, это дает нам материал, мы будем чувствовать биение пульса рабочих. Иначе мы не будем знать правильно ли нащупали то, что переживает рабочий в России».

Значне місце «Правда» приділяла студентському руху в Новоросійському (Одеському) університеті, висвітлюючи на своїх сторінках наполегливу і важку боротьбу революційної і прогресивної частини студентства проти засилля в університеті реакції та мракобісся. Газета викривала мерзенну систему доносів, провокацій і репресій, яку насаджували в студентському і викладацькому середовищі для боротьби з революційними елементами міської влади і університетської адміністрації на чолі з махровими чорносотенцями — градоначальником Толмачовим та ректором Левашовим.

Завдяки «Правді» одеські більшовики зуміли поповнити свої ряди багатьма передовими робітниками, створити численну загальноміську більшовицьку організацію і відновити Одеський комітет, який розгромила охоранка в січні 1910 р. «Правда» допомогла одеським робітникам рішуче відкинути із свого шляху меншовиків — ліквідаторів та інших опортуністів. Оцінюючи такі якісні зміни в революційному настрої одеських робітників і зміцнення Одеської партійної організації, Н. К. Крупська в листі до В. І. Вегмана в липні 1914 р. писала: «Цитадели меншевизма оказываются взятими правдистами: Одесса, Киев и др.».

І. П. НІКІФОРЧУК,

КЛЯТВУ ЗДІЙСНЕНО!

Всі люди світу, яким дороге чесне і правдиве слово, відзначають зараз 50-річчя найсправедливішої газети в світі — ленінської «Правди».

«Правда» йшла в ногу з історією нашої країни, з історією всього світу. На її сторінках зафіксовані найважливіші і хвилюючі події багатьох років. Сьогодні ми звертаємося до тих сторінок, які зв'язані з ім'ям її засновника, до скорботних днів 1924 року.

В новорічному номері 1924 року «Правда» опублікувала замітку «Ілліч» відходить за кордон».

«Одеса, 31 грудня. Державним чорноморсько-азовським пароплаванням закінчено ремонт океанського пароплава «Ілліч». Пароплав в найближчі дні відходить за кордон з експортним вантажем».

А через кілька тижнів на радянську країну звалося ні з чим незрівнянне горе — помер засновник Комуністичної партії, творець Радянської держави Володимир Ілліч Ленін... Вся країна, весь світ в траурі. Про дні глибокого народного горя в Одесі «Правда» повідомляє 26 січня в статті «Вороги не побачать наших сліз»:

«Одеса, 24 січня. Вчора ввечері відбувся пленум місцевої ради, присвячений пам'яті Леніна... Представник червоних моряків повідомляє, що на сьогоднішніх зборах в прийнятій резолюції моряки заявляють: «Наші вороги не побачать наших сліз, на клич Комінтерну відповідаємо: «Ми готові!». Одногослоно постановили встановити пам'ятник Леніну на площі Революції і закладку пам'ятника приурочити до дня поховання».

Стаття інформує, що від усіх підприємств міста для участі в похованні Ілліча було надіслано делегації до Москви, і всі робітники прийняли рішення до першої річниці з дня смерті Леніна ліквідувати неграмотність на всіх промислових підприємствах Одещини».

Загальномісцеві партійні збори направляють телеграми Комінтерну, ЦК РКП, КП(б)У і Надії Костянтинівні Крупській.

Далі говориться про засідання Одеської комсомольської організації. «Помер Ленін, — кажуть оратори, — але живе ленінське покоління, яке доведе до кінця справу, розпочату Іллічем».

«Робітники району добиваються присвоєння їхньому району імені Леніна».

Мабуть, порив настільки був сильним, що з цього моменту в Одесі найбільш промислові райони міста стали зватися Ленінським та Іллічівським.

Особливо вражають рядки: «Залізничники «Одеса-Товарна» в одну ніч спорудили п'єдестал, на якому встановили бронзовий бюст Леніна». Повіdomляється і про те, що «іноземні суда, які стояли в порту, опустили прапори...».

В учбових закладах організуються «кутки Леніна». В день поховання В. І. Леніна (27 січня) «Правда» повідомила в числі інших кореспонденцій з різних кутків нашої великої Батьківщини про те, що «смерть Леніна знайшла широкий відгук в селах Одеського округу. Селяни, які виступали на сходках, казали, що Ленін дав селянству землю. В багатьох селах прийнято постанови про побудову пам'ятників Леніну».

Як відомо, редакція газети «Правда» з 24 січня почала публікувати з номера в номер список всіх, хто прислав телеграми, які свідчили про глибокий сум з приводу смерті В. І. Леніна. Показово, що під № 1 в цьому списку значиться Одеський губком РКП.

Серед численних організацій Радянського Союзу ми знаходимо телеграми від Одеського губкому ЛКСМ, від робітників і робітниць 2-ї державної фабрики імені Жовтневої революції, від Одеського іспарту, від машинобудівного заводу, від вантажників м. Одеси, від громадян с. Олександрівки Одеської губернії, від 5000 організованих будівельників м. Одеси і багатьох інших організацій.

За ленінським закликом, оголошеним ЦК РКП(б), в лави ленінської партії вступали сотні і тисячі кращих робітників і робітниць одеських заводів і фабрик. В своїх звітах «Правда» публікує і дані по Одеській губернії.

Так, 28 березня 1924 року під рубрикою «Як проходить прийом в партію робітників від станка» газета повідомляє, що по Одеській партійній організації на 10 березня подано 5.350 заяв, з них затверджено 2.377.

Після смерті свого вождя «робітники від станка» ще тісніше згуртувалися навколо своєї матері-партії. Вони клялись справу, розпочату В. І. Леніном, довести до переможного кінця.

Клятву здійснено! Народи Радянського Союзу величаво будують комунізм, що утверджує на землі Мир, Труд, Свободу, Рівність, Братерство і Щастя всіх народів!

М. В. ПАВЛЮК.

НАКАЗ № 700

ПО ОДЕСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ ім. МЕЧНИКОВА

На відзначення Дня преси оголосити подяку за активну участь в роботі редколегій стінгазет і багатотиражки «За наукові кадри» таким товаришам:

В. В. Фащенко — редактору газети «За наукові кадри»;

М. В. Павлюку — заст. редактора газети «ЗНК»;
В. І. Скрильовій — зав. відділом наукового життя «ЗНК»;

Є. В. Гогунському — зав. відділом культури;
В. Г. Соломонову — зав. відділом оформлення;
А. С. Переймер — зав. відділом комсомольського життя «ЗНК»;

Ю. Д. Ларюшину — кореспондентів «ЗНК»;
Г. Д. Еліаві — фотокореспондентів «ЗНК»;
В. П. Шурапову — чл. редколегії газети «Історик»;
Р. Д. Ісаханову — чл. редколегії газети «Філолог»;
О. А. Малиновському — редакторів газети «Советский физик»;

Л. Ю. Бешевлі — чл. редколегії газети «За мічуринську біологію»;
К. Г. Максименко — чл. редколегії газети «Советский математик»;

В. Г. Бондарю — чл. редколегії газети «Советский химик»;

Н. С. Гомич — чл. редколегії газети «Земля и недра»;

М. С. Родіонову — редакторів газети «Вперед»;
В. О. Фабіанській — коректорів газети «ЗНК»;
П. Ю. Данилкові — коректорів газети «ЗНК»;
В. П. Саєнко — коректорів газети «ЗНК».

Ректор ОДУ професор О. І. ЮРЖЕНКО.

НАКАЗ № 699

На відзначення Дня преси нижчезазначеним робітникам друкарні, які доброякісно виконували свої обов'язки, оголосити подяку:

Мавергозу Є. О. — майстру складального цеху,
Шафіровичу М. Д. — майстру друкарського цеху,
Миловій К. М. — лінотиписти,
Безчастновій Т. А. — складальниці,
Самсоновій Т. І. — накладчиці,
Чернову М. Я. — друкареві,
Тараненку В. С. — метранпажу,
Новак С. М. — коректору,
Родовенку В. В. — плавильнику,
Шкраб Д. Ш. — палітурниці,
Файнштейн З. М. — ст. бухгалтеру.

Ректор ОДУ професор О. І. ЮРЖЕНКО.

СЛОВО ПРО „ПРАВДУ“

Правда... З давніх давен люди шукали її. І ось вона з'явилась — газета людей праці — і заговорила на весь голос. Вона сповістила всьому світу про народження нової ери, ери соціалізму.

Це вона, «Правда», нещадно викривала підступні дії імперіалістичних прихвостнів, які готували смертельний удар по першій в світі країні Рад, і закликала трудящих на боротьбу з фашизмом. «Правда» сповістила весь світ про підкорення радянською людиною космосу і про те, що радянські люди уже стоять на порозі комунізму — віковичної мрії всього людства. В дні, коли наш народ святкував 10-річний ювілей газети, в 98 номері за 5 травня 1922 року В. І. Ленін писав: «Лише 10 років минуло з того часу! А за змістом боротьби і руху прожито за цей час — 100 років!». 10 років — 100 років. А скільки століть випередила «Правда» в свій напівісторичний ювілей! Коли в 1900 р. засновувалась стара «Іскра», в цьому брало участь «який-небудь десяток революціонерів», згадає Володимир Ілліч. А коли в 1912 р. з'явилась наша «Правда», «за нею стали десятки і сотні тисяч робітників». Сьогодні за «Правдою» стоять сотні мільйонів радянських людей і людей доброї волі всіх континентів.

В постанові ЦК КПРС «Про 50-річчя газети «Правда» говориться: «За останні 5 років разовий тираж зріс в країні на 20 мільйонів екземплярів, а річний тираж журналів та інших періодичних видань — на 417 мільйонів екземплярів. За кількістю книг, які видаються в країні, Радянський Союз займає 1 місце в світі». Така правда про нашу «Правду», з якою починає свій робочий день кожна радянська людина.

Є. ГОГУНСЬКИЙ.

ПОТЯГ повільно підходить до Вільнюса. Назва цього старовинного міста походить від слова «вільня» — «хвиля». Одеситам, що мають морську душу, це слово стає ніжним і ласкавим. 200 чоловік ловлять очима зелені пагорби і соснові гайки, бурхливі хвилясті річечки. В «штабі» художньої самодіяльності Одеського університету віддаються останні накази...

І ось студенти вже на пероні. Насустріч їм — милі посмішки і сині фіалки. Це нас тепло зустрічають студенти і викладачі Вільнюського університету ім. Капсукаса, до яких ми прибули в гості з великим концертом.

— Ми дуже раді бачити і слухати вас, — говорить проректор Вільнюського університету професор С. Б. Янкаускас.

— Прибалтика і Причорномор'я — рідні сестри. Хай розмовляє наш Німан з вашим Дніпром, не-

НЕХАЙ ПРОМОВЛЯЮТЬ СЕРЦЯ!

хай промовляють наші серця!

— Так, хай говорять серця! — відповідає йому доцент ОДУ А. П.

...Перші враження, перші знайомства. Чотири дні, проведені у Вільнюському університеті, — це

Виконується норвезький танець.

Іванов. — Хай міцніє дружба між нашими народами і нашими університетами. Спасибі литовським друзям за ширість і ласку!

добрі дні, які людина кладе на дно серця. Наші студенти не тільки виступали з концертами — вони багато побачили: Тракайські озера і фортецю 15 століття неподалеку від Вільнюса, музеї і студентське містечко, ріку Вілію і університетські лабораторії, бібліотеку і редакцію.

Візит у Вільнюс колективу художньої самодіяльності — це важлива подія в культурному житті наших університетів.

Спецкор «ЗНК».

Р. С. Детально про Вільнюські виступи ми розповімо в 16 номері «ЗНК».

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“

СТОР. 3. 8 ТРАВНЯ 1962 р.

Видано, видається...

В День преси небезінтересним буде хоч коротко підсумувати видавничу діяльність колективу університету за останній рік.

В 1961 році співробітники та аспіранти університету опублікували в університетських, обласних виданнях, а також в республіканських та загальносоюзних виданнях 473 наукових статті, 6 брошур і монографій, 16 назв учбових і учбово-методичних посібників тощо. Всього друківана продукція науковців університету в 1961 році становить 495 робіт загальним обсягом понад 320 друківаних арк.

Серед університетських видань, датованих 1961 роком, є «Научный ежегодник, вып. 2. Физико-математический факультет и НИИФ», «Научный ежегодник химического факультета»; 5 збірників «Праці Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, т. 151»: серія філологічних наук, вип. 10 і вип. 11, збірник робіт дисертантів, вип. V (суспільні та історичні науки), збірник робіт дисертантів, вип. VI (природничі науки), збірник студентських робіт, а також низка інших видань.

З учбових і учбово-методичних посібників видано «Практическое руководство по хроматографическому анализу» (автори — О. О. Морозов, Н. Л. Оленович, Н. А. Кисіль), «Анатомію людини» З. М. Волі, «Про ленинський етап в джерелознавстві» доц. М. Ю. Раковського, «Російські романи й повісті Марка Вовчка 1861—1875 рр.» доц. А. В. Недзвідського, «Нарис історії української діалектології» доц. А. А. Москаленка, «О творчестве Аркадия Гайдара» Є. І. Петряєвої та ін. Кілька учбово-методичних посібників надруковано на ротарпринті.

Окремою монографією вийшла в світ у видавництві АПН РРФСР праця проф. Д. Г. Елькіна «Восприятие времени». В ній узагальнено результати багаторічних науко-

вих досліджень автора, які знайшли широке визнання як вчених Радянського Союзу, так і відомих психологів зарубіжних країн.

Видавництво Київського державного університету видало з грифом МВССО УРСР як учбовий посібник «Курс лекцій по истории Германии, Англии и США, ч. II, 1900—1914 гг.» доцента К. Д. Петряєва; розділи «Відчуття» та «Сприймання» у випускному «Радянської школою» підручнику з психології написав проф. Д. Г. Елькін.

Не можна не відзначити того факту, що вчені університету за останні роки виявляють надзвичайну творчу активність, хоч далеко не всі роботи пишуться на високому науково-теоретичному рівні; зустрічаються і такі статті, які доводиться повертати на доопрацювання. Видавничі можливості в університеті невеликі, а тому потрібно ретельно відбирати роботи, що заслуговують надрукування.

Що вже видано в 1962 році, що вийде найближчим часом і що готується до видання?

В 1962 році вийшли з друку «Павло Тичина, Збірник статей», «Наглядность в преподавании истории» доц. П. А. Некрасова, «Українська радянська сатира 20-х років» доц. І. М. Дузя. Надрукований і незабаром вийде у світ тематичний збірник студентського наукового гуртка по вивченню творчості М. Коцюбинського.

Друкуються «Из истории яковинской диктатуры» — збірник «великомученик», що знаходиться в роботі з 1959 року, і «Праці Одеського державного університету, т. 152, серія біологічних наук, вип. 10. Проблеми імунології».

Редагується збірник робіт аспірантів, вип. VII (природничі науки). На черзі — збірник студентських робіт, вип. 8.

П. Ю. ДАНИЛКО.

З НЕНАДРУКОВАНОГО

ЛИСТИ, ЛИСТИ...

Різні листи надходять до університету. Ось один конверт. В ньому декілька листів: їх автор — людина з вищою освітою, яка хоче писати дисертацію та складати кандидатські іспити. Приваблює перш за все стиль листів. Ми не змінили нічого — від розділових знаків до підписів. Прочитайте це. Коментарі, очевидно, зайві.

Уважаемый Н. Н.!

Добрый день!

В течение 1,5 лет штурмовал все по педагогике и истории педагогики перечитал всю литературу по старому списку и по новому списку (рекомендованную по педагогике), а учебники: педагогики, истории педагогики и дидактику — раза 4. Чувствую, что когда читаю 3-й и 4-й разы вроде понял материал.

Буду пробовать сдавать экзамен.

1). Философию я в 1961 году в мае сдал на 4. На педагогику трагил больше сил и время.

По иностранному языку очень много мне надо еще работать.

Прошу Вас Н. Н. сообщить в аспирантуру, когда Вы согласны принять кандидатский экзамен по педагогике.

С глубоким уважением к Вам

Н. С.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 4. 8 ТРАВНЯ 1962 р.

Одесский Госуниверситет
Научная часть.
Заведующей аспирантурой.

Настоящим прошу Вас представить тематику лекций и т/работ на рассмотрение и определение заведующему кафедрой педагогики и разрешить мне сдать в апреле (с 25 марта по 1 мая) экзамен по педагогике.

С уважением к Вам

Н. С.

ЧИ БАЧИЛИ ВИ ТАКІ ОБ'ЯВИ?

«Все сотрудники физического факультета, желающие приобрести путевки в пионерский лагерь, должны подать заявления в профбюро».

В ДЕКАНАТІ ФАКУЛЬТЕТУ
ІНОЗЕМНИХ МОВ:

«9 апреля в 14.30 для агитаторов академгрупп состоится инструктаж О СЧАСТЬЕ. Инструктаж проводится...»

Не ріжте романтики!

ТЕАТР (як і література) — «людинознавство». Мета нового театру — нова людина і новий час. І відобразити це потрібно якраз, з великою внутрішньою правдою, через наші душі, а не «демонстративно-декларативним» методом.

В драматургії останнього часу робляться численні спроби (вдалі і невдалі) створити образ позитивного героя («Іркутська історія» Арбузова, «Фауст і смерть» Левади, «Океан» Штейна та ін...).

В цих п'єсах позитивних героїв об'єднує моральна чистота, нетерпимість до всього злого, активність в боротьбі за кращі ідеали, почуття «ліктія» друга.

Нещодавно репертуар театрів поповнився ще одним твором про сучасників — п'єсою «Колєги» (за однойменною повістю В. Аксьонова). В квітні відбулася прем'єра цієї вистави в нашому драматичному театрі ім. Іванова.

Пошуки себе, велика розмова про місце людини в житті — ось що, мабуть, найцікавіше в «Колєгах». Герої — вчорашні студенти, а сьогодні лікарі, колеги; три друга — Олексій Максимов, Саша Зеленін, Владка Карпов. Вони втілюють в собі поетичне начало повісті, в той час як представники старшого покоління Дампфер і Єгоров несуть в собі її філософію.

Повістю зачитується молодь, вона її добре зрозуміла. А чи можна це сказати про виставу?

Аксьонов створював книгу про тривожне шукання молодих, про любов, про людяність і красу праці, а вистава — невиразна і примітивна. Немає характерів — є вигукі якихось фраз; нема конфлікту — є поверхові, дрібні сутички без мети і смислу. Немає головного — «цікавого і схвильованого» сучасника, немає духовного багатства і внутрішнього світла, властивих нашій інтелігенції з її прагненням до «розумного, доброго, вічного».

Слабкість сценічного варіанта тим більш дивує, що зроблений він на основі хорошої, цікавої книги із участю самого автора. Часто вистави навіть посередніх п'єс в руках досвідчених майстрів (Охлопков, Товстоногов, Акимов) стають великою театральною подією. На жаль, зовсім навпаки вийшло з «Колєгами» в нашому театрі. Театр не зумів сценічно втілити те, що автор сказав у своєму творі.

Як грає Олексія Максимова артист Ярмолинцев? Багато сцен (освідчення в коханні Вірі, сцена з Ярчуком), в яких фігурує герої, — непереконаливі і надумані. А це ж герої, який хоче «не спокою, а життя», це згусток емоцій, натура з великим внутрішнім запалом, яка вічно щось шукає. Артиста Наумцева (він грає Карпова) вичурюють «одеські» жарти і незамінна гітара. Воістину «хороша міна» при поганій режисурі! І зовсім не повезло Саші Зеленіну (арт. Ко-

такого, немає... Благородне, розумне серце Зеленіна не б'ється у виставі. Все в ньому (починаючи з окулярів) — поверхове і примітивне.

Дуже невдалі, ілюстративні жіночі образи (І Інна, і Віра, і Даша). Актриса (Семенова, Корф, Кибальникова) грають без психологічної переконливості й теплоти. Характери у виставі не піднесені до «ступеня тишів», а бідність і вялість режисури (режисер — В. Тихонович), сухий текст, слабка гра акторів «зарізали» такі характери як Єгоров (арт. Філатов) і Капелькін (арт. Шелюгін).

Всё велику ідейно-моральну тему вистави несе на собі Дампфер (його чудово грає артист Котов!), але молоді герої внутрішньо не схожі з ним, хоч саме тут повинна бути передана естафета старшого — молодшому поколінню. Дія у виставі з якогось моменту втрачає всю свою складність і набирає характеру простої моралізації. Сцени виникають часто механічно, не розкриваючи драматичних відносин між людьми. Багато чого йде «на публіку», і, що найобразливіше, — втрачено романтичне звучання п'єси.

«Світла, більше світла!» — останні слова Гете. Ми теж хочемо бачити світло у всьому і особливо в нашому мистецтві. Ми не хочемо ніякого «середнього рівня» в мистецтві, геть все сіреньке! Театр повинен завжди бути кафедрою краси і правди. Світла, більше світла!

Б. ВИТУШКІНА.

НАШІ ЕНТУЗІАСТИ

Випуск газети — справа неспокоїна. Вона вимагає спостережливості, чіткості. Потрібно бути вимогливим до себе, до інших. Саме так і ставиться до обов'язків редактора Т. Агафонов. Таня два роки була головним випускаючим «Советского химика», душею боліла за кожен випуск. Робота їй подобалась. Вона знаходила в ній цікаве, захоплююче. Агафонов завжди намагалась залучити до роботи в факультетській газеті студентів різних курсів, прагнула, щоб газета якнайповніше висвітлювала життя факультету й університету.

Художнє оформлення газети виконує В. Бондар. З перших днів навчання на хіміаці він активно допомагає у випуску газети. І «Советский химик» виходить завжди яскравий, цікаво і мило оформлений. Недарма на конкурсі факультетських стіннівок в минулому році наша газета зайняла одне з кращих місць. Першотравневу газету теж оформляв В. Бондар. Нею зачитувались не лише хіміки, а й

фізики, математики, географи.

В цьому році обрано нових редакторів «Советского химика» — першокурсників А. Песину та Л. Мошковську. Дівчатам вперше доводиться редагувати газету таких розмірів, але взялися за роботу вони з вогником. В своїй роботі опираються на студентів Б. Дрикега (I курс), С. Дудник, Р. Амельченко, Ж. Шестопакову, В. Камишинченку (II курс), С. Соболеву (III курс), В. Антоновича і Г. Камалова (IV курс).

Не встигли історики прочитати і обговорити першотравневий номер «Історика», як поряд з'явився спецвипуск газети — «Праздник рабочей печати», присвячений Дню преси та 50-річчю газети «Правда».

З інтересом читають студенти інформації, замітки, нариси, кожний відзначає про себе просте, але майстерне оформлення В. Жабокрицького.

Газету відкриває невеличка стаття ст. Волкової «Правда» в Одесі, в якій розповідається про розповсюдження газети в Одесі серед робітників у важких умовах царської Росії, про роль В. І. Леніна у зміщенні одеської партійної організації, про

перших одеських робітників Борисова, Істоміна, Бичковського. Далі йде нарис студентки III курсу Г. Смоляр «Найстаріший робкор «Правди». За дорученням редколе-

СПЕЦВИПУСК

«ЗНК» і ми» — під такою заголовком вміщена замітка другокурсника Г. Мороза, який висловив ряд критичних зауважень на адресу «ЗНК». Він вказує на те, що до газети пише лише невелика кількість студентів, а переважна більшість відмовчується, не вважає необхідним брати участь у випуску університетської багатотиражки. Рая Часна уже 5 років член редколегії «Історика». В замітці «Бережіть наші традиції» вона звертається до студентів факультету із закликом не осоромити традиції «Історика».

Була на нашому факультеті колись хороша традиція — регулярно, 2 рази на місяць випускати курсові «Бойові листки». Але останнім часом про неї чомусь забули, і «Бойові листки» тепер випускаються лише на честь знаменних дат і надзвичайних подій на курсах.

Хочеться побажати членам редколегії великих успіхів у роботі і боротьбі за 1 місце на цьогорічному конкурсі.

Є. ГРИГОРОВИЧ.

В газеті вміщено цілий ряд побажань, критичних зауважень редколегії «Історика». Спецвипуск містить багатий і цікавий матеріал. В цьому велика заслуга В. Шурапова, бувшого редактора «Історика», якому було доручено спецвипуск.

О. СЕМЕРІН.

Цим номером не обмежується наша розмова про стіннівки. В одному з наступних номерів ми надаємо слова представникам «Філолога», «Советского физика», «Історика».

Редактор
В. В. ФАЩЕНКО.